

Sygn. akt VU 526/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2018 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku Z. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania Z. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 21 czerwca 2018 r.

zmienia zaskarżoną decyzję i stwierdza, że Z. T. nie jest zobowiązany do zwrotu nienależnego świadczenia za okres od dnia 1 maja 2018r. do dnia 31 maja 2018r. w kwocie 1.789,75 złotych (jeden tysiąc siedemset osiemdziesiąt dziewięć złotych siedemdziesiąt pięć groszy).

Sygn. akt V U 526/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 21 czerwca 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych w T. zobowiązał Z. T. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia z tytułu emerytury i dodatku pielęgnacyjnego przysługującego jego matce J. T. za okres od 1 maja 2018 roku do 31 maja 2018 roku w kwocie 1789,75 złotych. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że Z. T. zobowiązany jest do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń, ponieważ nie był wskazany w decyzji organu rentowego jako osoba uprawniona do pobierania świadczenia.

Odwołaniem z 20 lipca 2018 roku Z. T. wniósł o zmianę decyzji i nieobciążanie go za nienależnie pobrane świadczenie wskazując, że pieniądze zostały zaksięgowane 27 kwietnia 2018 roku tj. na dwa dni przed śmiercią J. T., która zmarła 29 kwietnia 2018 roku.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

Na rozprawie w dniu 27 listopada 2018 roku pełnomocnik wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. T., urodzona (...), była uprawniona od 15 maja 1992 roku do emerytury, a od dnia 1 marca 2013 roku do dodatku pielęgnacyjnego. Organ rentowy ustalił termin płatności na 1 dzień każdego miesiąca.

(dowód: wnioski o emeryturę k. 1 akt emerytalnych, decyzja ZUS z dnia 5 maja 1992 roku k.8 akt emerytalnych, decyzja ZUS z dnia 19 września 2013 roku k.77 akt emerytalnych)

W dniu 25 stycznia 2013 roku J. T. zgłosiła do organu rentowego zlecenie przekazania świadczenia emerytalnego na konto bankowe w (...) Oddział w O. o numerze rachunku (...).

(dowód: zlecenie przekazania świadczenia k.73 akt emerytalnych)

W piśmie z dnia 29 stycznia 2013 roku ZUS poinformował J. T., że począwszy od miesiąca marca 2013 roku świadczenie będzie przekazywane na rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy o numerze (...).

(dowód: decyzja k. 259 akt rentowych J. W.)

W dniu 27 kwietnia 2018 roku została zrealizowana płatność emerytury wraz z dodatkiem pielęgnacyjnym J. T. za maj 2018 roku w kwocie 1789,75 złotych na jej rachunek bankowy nr (...).

(dowód: potwierdzenie przelewu k.4)

J. T. zmarła 29 kwietnia 2018 roku.

(dowód: odpis skrócony aktu zgonu k.81 akt emerytalnych)

Akt zgonu J. T. wpłynął do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w T.. 15 maja 2018 roku

(dowód: odpis skrócony aktu zgonu k.81 akt emerytalnych)

Pismem z 21 maja 2018 roku organ rentowy zwrócił się do Banku (...) S.A. I Oddział w O. o zwrot kwoty 1789,75 złotych za miesiąc maj 2018 roku przekazanej na rachunek bankowy nr (...) prowadzony dla J. T..

(dowód: pismo z dnia 21 maja 2018 roku k.83 akt emerytalnych)

Pismem z 8 czerwca 2018 roku Bank (...) S.A. I Oddział w O. wyjaśnił, że J. T. była współposiadaczem rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego, na który wpłynęło świadczenie. Drugim posiadaczem rachunku był Z. T., który 29 kwietnia 2018 roku przelał środki znajdujące się na rachunku nr (...) na swój rachunek osobisty.

(dowód: pismo Banku (...) z dnia 8 czerwca 2018 roku k.85 akt emerytalnych)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2017r., poz.1383), osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. W ust. 2 w/w przepisu wskazano, iż za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Stosownie do treści ust. 3 powołanego wyżej przepisu, za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się również świadczenia wypłacone z przyczyn niezależnych od organu rentowego osobie innej niż wskazana w decyzji tego organu.

Na gruncie art. 138 ustawy o emeryturach i rentach z FUS konieczne jest rozróżnienie świadczenia nienależnie pobranego od świadczenia nienależnego. Świadczenie nienależnie pobrane jest szczególnym przypadkiem świadczenia nienależnego. Zatem każde świadczenie nienależnie pobrane jest nienależne, jednak nie każde świadczenie nienależne jest świadczeniem nienależnie pobranym. Kwalifikacja świadczenia nienależnego jako świadczenia także nienależnie pobranego zależy od zaistnienia przesłanek z art. 138 ust. 2 pkt 1-2. Zwrotu świadczeń nienależnych, nie będących świadczeniami nienależnie pobranymi, Zakład Ubezpieczeń Społecznych może dochodzić na zasadach ogólnych (vide uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 1984 r., III UZP 20/84).

W przedmiotowej sprawie podstawą żądania przez organ rentowy zwrotu nienależnie pobranego świadczenia z tytułu emerytury i dodatku pielęgnacyjnego przysługującego J. T. za okres od 1 maja 2018 roku do 31 maja 2018 roku w kwocie 1789,75 złotych był przepis art. 138 ust.3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Stosownie do jego treści organ rentowy może żądać zwrotu nienależnie pobranego świadczenia jeżeli zostało ono wypłacone z przyczyn niezależnych od organu rentowego innej osobie niż wskazana w decyzji.

W przedmiotowej sprawie taka sytuacja nie zachodzi. Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika jednoznacznie, że emerytura z dodatkiem pielęgnacyjnym w wysokości 1789,75 zł została wypłacona osobie uprawnionej do pobierania świadczenia, którą była J. T.. Wypłata nastąpiła 27 kwietnia 2018 roku, a zatem na dwa dni przed śmiercią J. T. (29 kwietnia 2018 roku) na wskazane przez nią konto bankowe. J. T. mogła swobodnie dysponować swoim świadczeniem od daty jego wypłaty 27 kwietnia 2018 roku do swojej śmierci 29 kwietnia 2018 roku.

Organ rentowy podniósł, że Z. T. zobowiązany jest do zwrotu wypłaconego przez organ rentowy jego matce świadczenia, ponieważ nie był wskazany w decyzji organu rentowego jako osoba uprawniona do pobierania świadczenia, a był współposiadaczem rachunku bankowego, na który wpłynęło świadczenie.

Argumentacja przedstawiona przez organ rentowy jest bezzasadna. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 2 sierpnia 2017 r., sygn. akt III AUa 34/17 (Legalis nr 1654033), na który powołuje się organ rentowy, dotyczył odmiennej sytuacji, kiedy to wypłata świadczenia nastąpiła na wspólny rachunek bankowy, ale już po śmierci uprawnionego do świadczenia współposiadacza rachunku. Nie ma wątpliwości, że wówczas obowiązek zwrotu świadczenia należnego zmarłemu ubezpieczonemu, które wpłynęło na wspólne konto po jego śmierci ciąży na osobie, której świadczenie wypłacono, a zatem na współposiadacza rachunku. Jak bowiem stwierdzono w wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 2 sierpnia 2017 r., sygn. akt III AUa 34/17 z treści art. 51a pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1876 ze zm.) wynika, że każdy ze współposiadaczy rachunku może dysponować samodzielnie środkami pieniężnymi zgromadzonymi na rachunku, a więc **nie wyłączając kwot wpłaconych na ten rachunek** przez organ rentowy za okres następujący **po śmierci jednego ze współposiadaczy rachunku**.

Bezspornym jest, że organ rentowy wypłacił świadczenie J. T. na wskazany przez nią rachunek bankowy przed jej śmiercią. Tym samym wymieniona w zaskarżonej decyzji kwota świadczenia za miesiąc maj 2018 roku nie została wypłacona osobie niewskazanej w decyzji organu rentowego, jak tego wymaga art. 138 ustęp 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wręcz przeciwnie świadczenie zostało wypłacone osobie wskazanej w decyzji J. T..

W sprawie nie zachodzi także przypadek z art. 138 ustęp 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na podstawie w/w przepisów i art. 477¹⁴ § 2 kpc orzekł jak w sentencji.